

Liperi

Hyvinvointipalveluiden käyttösuunnitelma 2025

Hyvinvointilautakunta 23.1.2025

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan perustehtävä (Kuntalaki 410/2015, 1 §). Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021, 6 §) velvoittaa kunnan edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Sen on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöksensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin.

Kaikkea toimintaa ja palveluiden järjestämistä ohjaa kuntastrategia, yhdessä sovitut arvot ja tavoitteet. Hyvinvointi Liperin kunnassa on yhteisöllisyyttä ja välittämistä, yhteistä tekemistä, sinnikkyytteen kannustamista ja hyvän huomaamista. Kunnan järjestämillä palveluilla on merkittävä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Varhaiskasvatus- ja opetuspalveluilla, vapaa-aikapalveluilla sekä asumista, kaavoitusta, turvallisuutta, työllisyyttä, elinvoimaa ja liikennejärjestelyjä koskevilla ratkaisuilla on yhteys kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen.

Kunnan järjestämien palveluiden lisäksi hyvinvointialueen järjestämät palvelut tukevat kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Laki hyvinvointialueesta (611/2021, 14 §) velvoittaa hyvinvointialueen ja sen alueen kuntien neuvottelemaan vähintään valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Kunnat, maakuntaliitto ja hyvinvointialue hyväksyivät vuonna 2024 yhteistyötä ohjaavan kumppanuussopimuksen. Kunta tekee aktiivista yhteistyötä myös seurakuntien sekä yhdistysten, urheiluseurojen ja järjestöjen kanssa, joiden työpanos hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on merkittävä.

Laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma toimivat ohjaavana asiakirjana kunnassa tehtävälle työlle. Se kertoo kuntalaisten hyvinvoinnin nykytilasta sekä asettaa tavoitteita toiminnalle. Laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kunnanvaltuustossa kerran valtuustokauden aikana ja sen toteutumista seurataan valtuuston toimesta vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä sekä laajemmin valtuustokauden puolivälissä. Suunnitelma otetaan huomioon laadittaessa kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa sekä palvelualuekohtaisia toimintasuunnitelmia. Nykyinen suunnitelma on voimassa vuoden 2024 loppuun saakka ja seuraavien vuosien suunnitelma tuodaan valtuustolle hyväksyttäväksi alkuvuodesta 2025.

Väestön hyvinvoinnista sekä sen edistämiseksi toteutetuista toimenpiteistä raportoidaan valtuustolle vuosittain. Hyvinvoinnin seuranta on väestöryhmittäistä ja toimenpiteet tulee perustua havaittuihin hyvinvointitarpeisiin. Laaja hyvinvointikertomus ja -hyvinvointisuunnitelma painottuvat ennaltaehkäisevän hyvinvointityön edistämiseen. Suunnitelmassa kiinnitetään erityistä huomiota heikoimmassa asemassa olevien kuntalaisten tukemiseen terveyserojen kaventamiseksi. Uuteen hyvinvointisuunnitelmaan 2025–2028 yhdistetään yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, osallisuussuunnitelma, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä mielen hyvinvoinnin ja ehkäisevän päihdetyön suunnitelma. Näiden teemojen tavoitteet, sisällöt ja näkökulmat on sisällytetty hyvinvointisuunnitelmaan.

Tuomalla samansisältöiset suunnitelmat yhteen pyritään selkeyttämään ja sujuvoittamaan kunnan monialaista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä.

Liperin kunta on sitoutunut päätöksenteossaan lapsivaikutusten arviointiin, jolla varmistetaan lapsen oikeuksien toteutuminen. Lapsivaikutusten arviointi on osa ennakko-vaikutusten arviointia. Varhaiskasvatussuunnitelman yhteydessä tehtiin laaja lapsivaikutusten arviointi ja kouluverkkoselvityksessä lapsivaikutusten arviointia tehtiin työpajoissa oppilaita kuulemalla. Liperin kunnanvaltuusto on koulutettu ja kunnan viranhaltijoille on tehty opas lapsivaikutusten arviointiin. Lapsivaikutusten arviointia toteutetaan osana kaikkea valmistelua ja päätöksentekoa, jolla on vaikutusta alle 18-vuotiaisiin lapsiin.

Hyvinvoivat ja terveet kuntalaiset lisäävät kunnan elinvoimaisuutta ja ylläpitävät kestävää taloutta. Varhainen tuki ja ennalta ehkäisevä toiminta tukevat parhaiten kuntalaisen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn säilymistä ja vähentävät korjaavien sote-palveluiden tarvetta.

Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen aktiivisuutta mitataan joka toinen vuosi TEA-viisari mittauksella. Liperin on pärjännyt mittauksessa hyvin. Hyte-kerroin on 19,0 €/asukas.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopistealueita vuonna 2025

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on laaja-alaista, poikkihallinnollista ja moniammatillista yhteistyötä ja kumppanuutta. Hyvinvointialueen ja maakuntaliiton kanssa tehty kumppanuussopimuksen mukainen yhteistyö käynnistyi kokonaisuudessaan vuonna 2024 ja sillä on ollut vaikutusta kunnan hyvinvointityön toimintatapoihin. Alueellisten kumppanuusryhmien työn käynnistyminen sekä strategisen tason yhteistyöneuvottelut ovat tuoneet uuden ulottuvuuden kunnan hyvinvointityöhön.

Laajan hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman 2025–2028 laadintatyötä tehtiin vuoden 2024 aikana. Työn tueksi tehtiin prosessisuunnitelma ja asetettiin ohjausryhmä. Osana suunnitelman laatimista järjestettiin hyte-kuntalaiskysely, jolla selvitettiin kuntalaisten kokemusta omasta hyvinvoinnista Liperin kunnassa. Hyvinvointisuunnitelmatyöhön osallistettiin myös laaja joukko kunnan toimijoita sekä järjestöjen, seurakuntien ja vaikuttamistoimielinten edustajia ja verkostoyhteistyökumppaneita. Vuoden 2025 aikana uusi hyvinvointisuunnitelma tulee jalkauttaa osaksi kunnan eri toimialojen työtä.

Kuntalaisten turvallisuutta edistäviä toimia tehdään vuoden 2025 aikana useilla tahoilla. Kunnan kriisityöryhmä pyritään saamaan toimintaan vuoden 2025 aikana ja kriisiryhmää koulutetaan säännöllisesti. Kunnan kriisityön mallin pohjalta laaditaan myös tehostetun nuorisotyön suunnitelma. Perusopetuksessa perustetaan työryhmä kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja koulupäivän turvallisuuden edistämiseksi, jonka tavoitteena on tuoda konkreettisia toimenpiteitä arkeen.

Kunnan kotouttamisen monialainen työryhmä jatkaa toimintaa vuonna 2025. Maahanmuutto kunnassa on lisääntynyt ja tarve maahanmuuton koordinaatiolle ja kotouttamiselle on kasvanut. Kesällä 2024 Liperiin avattiin 300 paikkainen vastaanottokeskus. Kunnan valmistavan opetuksen opetussuunnitelma päivitetään vuoden

2025 aikana ja valmistava opetus pyritään vakiinnuttamaan sekä ylä- että alakouluun. Maahanmuuttajatyössä valmistaudutaan 1.1.2025 voimaan tulevaan kotoutumislain uudistukseen, jossa kunnan tehtäväksi tulee erityisesti työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumisen vahvistaminen sekä eri toimijoiden vastuiden selkeyttäminen ja monialaisen yhteistyön kehittäminen.

Lapsiystävällinen kunta -työ jatkuu sovittujen tavoitteiden mukaisella työskentelyllä. Vuonna 2025 haetaan Unicefin lapsiystävällinen kunta -tunnustusta.

Lasten ja nuorten ylipainon lisääntyminen ja fyysisen toimintakyvyn heikentyminen näyttäytyvät mittauksissa. Elintapahaasteet liittyvät ylipainoon, ravitsemustottumuksiin ja päihteisiin. MOVE!2023-tulosten mukaan 5. luokan oppilaista 37,2 % ja 8. luokkaisista 34,9 % oli heikko fyysinen toimintakyky. Vuoden 2024 tuloksissa vastaavat luvut olivat 5. luokan oppilailla 39,6 % ja 8. luokan oppilailla 44,1 %. Yläkoululla syksyllä 2024 alkaneella Liikettä koulupäivään -hankkeella lisätään liikettä koulupäivään ja kiinnitetään erityistä huomiota MOVE!-mittauksissa huonosti menestyviin, vähän liikkuviin lapsiin ja nuoriin. Yläkoululle luodaan vuoden 2025 aikana uusi toimintamalli tukemaan ja ohjaamaan oppilaita liikkumisen pariin.

Kunnan ruokakasvatuksen monialainen työryhmä jatkaa hyvien käytänteiden edistämistä varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa yhteistyössä ravitsemuspalveluiden kanssa. Työryhmässä on mukana myös oppilaiden sekä vanhempien edustus. Ruokakasvatuksen työryhmä kokoontuu tulevana vuonna 3 kertaa, joiden välissä työskennellään toimialakohtaisissa ryhmissä. Elintapaohjauksen ja liikuntaneuvonnan kehittämistä kunnassa jatketaan vuoden 2025 aikana. Tavoitteena on tehdä yhtenäinen ohjauksen polku lapsista ikäihmisiin saakka sekä tehdä nykyistä tiiviimpää yhteistyötä asiakkuuksien ohjautumisessa kunnan liikuntaneuvontaan hyvinvointialueen kanssa.

Vuoden 2025 alusta neljän vakituisen kunnassa toimivan hyvinvointipedagogin palkkavaraus siirretään yksiköistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kustannuspaikalle. Määrärahasiirto tuo hyvin esille kunnan tekemät suuret satsaukset ennaltaehkäisevään työhön. Muutoksen avulla pyritään saamaan ammattiryhmän osaamista laajemmin käyttöön. Samalla pystytään nykyistä paremmin arvioimaan ja vahvistamaan heidän työnsä vaikuttavuutta.

Kouluterveyskyselyn mukaan sähkösavukekokeilut ja päivittäinen käyttö ovat moninkertaistuneet jopa alakoululaisten keskuudessa. Ehkäisevän päihdetyön EHEÄ-hankkeessa vuonna 2024–2025 toteutettavien kunnan henkilöstön koulutusten myötä päihteiden ja pelaamisen puheeksi ottoa kehitetään ja jalkautetaan kaikkien toimialojen käytännöksi. Päihdetilannekyselyn tulosten mukaan ehkäisevien toimenpiteiden tulee kohdentua päihteiden välittämiseen alaikäisille ja alaikäisten päihteiden käyttöön. Tärkeimpinä päihdehaittojen ehkäisykeinoina nähtiin turvallinen ja kannustava kasvuympäristö, tiedon lisääminen päihteistä ja päihteiden haitoista sekä kasvua tukeva varhaiskasvatus ja perusopetus. Vuonna 2024 valmistuvan päihde- ja pelikasvatusoppaan menetelmien ja toimintamallin juurruttaminen tehdään vuonna 2025.

Vuonna 2024 käynnistynyt Liperin Ikiliikkujat -hanke lisää liikuntaa yli 65-vuotiaiden arjessa myös vuonna 2025. Toiminnan lähtökohtana on ikäihmisten arkiaktiivisuuden lisääminen ja liikunnan harrastus omaehtoisesti tai koulutettujen vertaisohjaajien sekä ulkoiluystävien kanssa. Liperin Ikäystävällisyyden ohjelman 2024–2030 mukaisesti ikääntyneitä kuntalaisia kannustetaan aktiiviseen, toimintakykyiseen ja terveyttä edistävään ikääntymiseen. Liperin kunta lähtee mukaan maakunnalliseen Voimaa vanhuuteen -hankkeeseen. Päättös mukaan pääsystä tuli talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Hyvinvointityön strateginen ohjaus ja toimenpiteiden tiedolla johtaminen ovat tärkeitä jatkossakin. Suunnitelmien seuranta ja päivittäminen ja sitä kautta poliittinen ja taloudellinen ohjaus antavat suuntaviivoja konkreettiselle hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työlle. Vuonna 2024 valmistuvan Nuorisotyön ohjelman toimenpiteitä jalkautetaan ensi vuonna. Kulttuuriohjelma valmistuu vuonna 2025. Vuonna 2025 aloitetaan kunnan turvallisuussuunnitelman valmistelua sekä päivitetään oppimisen ja kasvun tuen käsikirja vastaamaan lakimuutoksia.

1.1.2025 lähtien TE-palvelut siirtyvät kuntien tehtäväksi ja työvoimapalveluista tulee osa kunnan peruspalveluja. Uudistuksen myötä kaikki Pohjois-Karjalan 13 kuntaa muodostavat yhteisen työllisyysalueen, jonka vastuukuntana toimii Joensuun kaupunki. Uudistus tuo runsaasti muutoksia työllisyysasioiden hoitoon.

Keväällä 2025 käydään sekä kunta- että hyvinvointialuevaalit. Vaalien äänestysprosentti on yksi osallisuuden mittareista. Uusien luottamushenkilöiden perehdyttäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työhön on tärkeää.

Keskeisimmät haasteet tuleville vuosille

Liperin väestön keskeisimmät terveyden ja hyvinvoinnin haasteet on kuvattu täsmällisesti laajassa hyvinvointikertomuksessa. Väestön hyvinvoinnin tilaa kuvataan tilinpäätöksen yhteydessä sekä laajan hyvinvointikertomuksen arvioinnissa.

Liperin kunnan talouden suuret haasteet vaativat talouden tasapainottamista. Tasapainottamisen toimenpiteinä on selvitetty palvelurakenteen ja toiminnan muutoksia, joiden kautta pyritään henkilöstö- ja tilasäästöihin. Säästötoimenpiteet tulevat näkymään myös kuntalaisten palvelussa. Tilanteessa, jossa lapset, nuoret ja perheet tarvitsevat yhä enemmän tukea, on vaikea lähteä säästämään resursseissa.

Talouden haasteet näkyvät myös kuntalaisten arjessa. Vuoden 2023 kouluterveyskyselyssä 34,7 % liperiläisistä nuorista koki kiinnostavat harrastukset liian kalliiksi. Tässä Liperin tulos oli selvästi koko maan keskiarvoa korkeampi. Myös liikuntaa harrastavien nuorten määrä on Liperissä selvästi maan tulosta vähäisempi. Tilanne on huolestuttava, koska ylipainoisten lasten määrä on edelleen korkea ja Move-testissä heikosti pärjäävien lasten ja nuorten määrä kasvaa.

Liperin työttömyysprosentti on noususuuntainen, työttömien osuus työvoimasta oli 10,2 % vuonna 2023 ja 11,3 % vuonna 2024 (keskiarvo kesäkuun loppuun mennessä). Valtakunnallisesti verrattuna Liperin nuorisotyöttömien määrä on suuri 19,8 % 18–24-vuotiaasta työvoimasta (vuonna 2023).

Yksinäisyys lisääntyy edelleen. Liperiläisistä nuorista jo enemmän kuin 10 % kokee olevansa ilman läheistä ystävää. Yksinäisten lasten määrä on kasvanut jopa alakouluikäisissä. Yksinäisyyttä on paljon myös työikäisillä ja ikäihmisillä. Yksinäisyys ja vähäiset osallisuuden kokemukset vaikuttavat mielen hyvinvointiin. Mielenterveyden haasteet ovat kasvaneet kaikissa ikäryhmissä. Mielenterveyden haasteiden lisääntyminen voi näkyä myös päihteiden käytön lisääntymisenä.

Lasten ja nuorten välinen väkivaltainen käytös on kokemuksen mukaan lisääntynyt. Nuorten häiriökäyttäytyminen vapaa-ajalla on lisääntynyt ja väkivaltatilanteita raportoidaan kouluista ja jopa päiväkodeista.

Sähkötupakan käyttöä on havaittu jo alakouluikäisillä. Tiedottamista sähkötupakasta ja sen haitoista on lisätty huoltajille yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Lastensuojelun asiakkuudet ovat kasvussa. Sijoitettujen ja avohuollossa olevien liperiläisten lasten määrä on kasvanut viime vuosina selvästi ja lastensuojeluilmoitusten määrä pysynyt korkeana. Sijoitusten/asiakkuuksien taustalla saattavat olla nuorten ajoittain hyvinkin vahvat psyykkiset oireilut, joihin on ollut haastavaa saada ajantasaista tai riittävää psykiatrian tukea ja joihin lastensuojelussa on jouduttu reagoimaan. Asiakkuuksissa on myös nähtävissä lapsen/nuoren nepsy-haasteet ja niiden tuomat pulmat arkeen.

Myös vanhemmuuteen liittyy huolenaiheita; päihteidenkäyttöä, kyvyttömyys asettua vanhemmuuteen, jolloin ollaan mieluummin kaverivanhempia kuin asetettaisiin lapsille rajoja.

LIPERIN – LUONNOLLISESTI LÄHELLÄ (KUNTASTRATEGIA 2024–2025)

Liperi luonnollisesti lähellä Ainutlaatuisen elämisen kunta	Näin me sen teemme
Liperin asukasluku pysyy vakaana Liperissä on kehittyvät taajamat ja kylät Liperi tunnetaan houkuttelevana asumisen-, yrittäjyyden ja työn tekemisen kunta Liperin kunnassa on toimivat ja monipuoliset hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut sekä vapaa-ajan vieton olosuhteet	- o luomme taajamille omat kehityssuunnitelmat ja -visiot huomioiden niiden ominaispiirteet - o kehitämme ja kaavoitamme turvallisia asuinympäristöjä ja mahdollistamme erilaisia asumismuotoja - o profiloitumme kestävän kehityksen kuntana - o huolehdimme palveluiden ja palvelurakenteiden toimivuudesta arjessa - o hyödynnämme tarjolla olevia hankerahoituksia palvelutuotannossa sekä kehitys- ja investointihankkeissa osana kestävää kuntataloutta - o lisäämme näkyvyyttä viestinnän ja mielikuvien kautta - o viestimme aktiivisesti ja ajantasaisesti - o työskentelemme määrätietoisesti Lapsiystävällinen kunta -tavoitteiden mukaisesti - o tuemme taajamien palvelurakenteella maaseudun elinvoimaisuutta - o luomme puitteita, ohjaamme ja neuvomme, jotta jokainen kuntalainen voisi pitää huolta omasta ja läheistensä hyvinvoinnista ja terveydestä. - o hyvinvointialue Siun sote järjestää liperiläisille laadukkaat sosiaali-, terveys ja pelastuspalvelut sekä ympäristöterveydenhuoltopalvelut - o teemme yhteistyötä yhdistysten, järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa
Monipuolisen yrittäjyyden kunta Luomme Liperiin edellytykset elinkeinoelämän kasvulle ja kehittymiselle Tarjoamme monipuolisesti yritysalueita ja -alueita Liperi tunnetaan houkuttelevana asumisen, yrittäjyyden ja työn tekemisen kuntana	- o teemme vastuullista ja pitkäjänteistä elinkeinopolitiikkaa monipuolisen toimijaverkoston kanssa - o vahvistamme yrittäjämönteistä kuntakuvaa vastuullisella palvelulla, yritysneuvonnalla ja viestinnällä eri kanavissa - o kehitämme olemassa olevien ja uusien yritysalueiden ja keskustajamien kasvumahdollisuuksia - o luomme uusia ja vetovoimaisia yritysalueita hyvien liikenneyhteyksien varten - o tiivistämme ja uudistamme TE2024 mahdollistamaan elinkeino- ja työllisyyspalveluiden yhteistyötä - o edistämme yritysneuvonnalla yritysten kehittämis- ja investointihankkeiden valmistelua ja rahoitusten saantia - o huolehdimme työvoiman kotoutumisesta

Tekevien ja osaavien ammattilaisten kunta Liperin työnantajakuva on positiivinen ja houkutteleva Liperin kunta tekee vastuullista ja pitkäjänteistä henkilöstöpolitiikkaa. Liperin työntekijät ovat osaavia ja ammattitaitoisia. Henkilökunta voi hyvin työssään. Liperi saa rekrytoitua osaavaa henkilökuntaa.	○ parannamme työnantajakuva, selkeytämme henkilöstön työnkuvia ja ylläpidämme henkilöstön ammattitaitoa ○ varaudumme eläköitymisiin ennakoivasti ja turvaamme keskeisten toimintojen osalta riittävät resurssit varmistamalla, että varahenkilöjärjestelmämme ovat kunnossa ○ tuemme työssäoppimista ja urapolkua ○ pidämme huolen, että meillä on kilpailukykyiset palkka- ja työsuhte-edut ○ hyödynnämme valtion erityisavustuksia ja hankerahoituksia kunnan strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja varmistamme, että henkilökuntamme huomioi talouden reunaehdot työssään ○ henkilöstömme toimii aktiivisessa roolissa verkosto- ja kumppanuusyhteistyössä ○ vahvistamme rekrytointiosaamista ja -markkinointia ja huolehdimme työvoiman kotoutumisesta
--	---

Kuntastrategia on kokonaisuudessaan luettavissa kunnan verkkosivuilta.

Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa

Hyvinvointipalvelut

Tulosalueet:
Hyvinvoinnin hallinto
Perusopetus
Varhaiskasvatus
Opinto- ja vapaa-aika

Hyvinvointipalveluiden vuosittainen sisäinen valvonta

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan niitä toimintatapoja ja prosesseja, joilla varmistetaan hyvinvointipalveluiden toiminnan laillisuus, tavoitteiden mukainen toiminta, resurssien tarkoituksenmukainen ja taloudellinen käyttö sekä kunnan yleisten toimintaohjeiden mukainen toiminta. Sisäisen valvonnan osa-alueita ovat:

- operatiivinen johtaminen
- riskien hallinta
- raportointi
- talous
- turvallisuus

Operatiivisella johtamisella tarkoitetaan vuosittain tapahtuvaa johtamis-, suunnittelu-, raportointi- ja arviointitoimintaa, jolla huolehditaan strategian toteuttamista. Sisäisen valvonnan toimenpiteillä pyritään toiminnan tuloksellisuuden ylläpitämiseen, edistämiseen ja parantamiseen, kirjanpidon, maksuliikenteen ja tietojärjestelmien luotettavuuden varmistamiseen, erehdysten ja virheiden sekä väärinkäytösten ennaltaehkäisyyn ja toteamiseen sekä varojen huolelliseen ja taloudelliseen hoitoon. Valvonnan tehokkuus perustuu reaaliaikaiseen ja resurssien käytön joustavuuteen. Sisäinen valvonta on osa operatiivista johtamista. Vastuutahoina ovat kunnan toimiva johto ja tilivelvolliset.

Hyvinvointipalvelut kohdentavat sisäistä valvontaa talousarvion ja strategian toteutumisen lisäksi henkilöstöhallintoon mm. palkkojen ja matkalaskujen oikeellisuuteen ja henkilöstö- ja rekrytointiohjeiden noudattamiseen.

Hyvinvointipalveluiden talousarvio

Tulosalueet laativat toimintasuunnitelmansa ja budjettinsa hyvinvointipalveluille annettuihin ohjeisiin perustuen ennen seuraavan toimintavuoden alkua kunnanhallituksen antaman aikataulun mukaisesti. Toimintasuunnitelmien laadinnassa otetaan huomioon myös yksiköiden havaitsemat kehittämiskohteet. Tulosityksikön johtajat vastaavat siitä, että hänen saamansa budjettivaltuus käytetään tarkoituksenmukaisesti. Budjetin laatimisen periaatteista ja menettelyistä noudatetaan kunnanhallituksen antamia erillisiä ohjeita. Hyvinvointilautakunta hyväksyy hyvinvointipalveluiden talousarvion ennen edellisen kalenterivuoden päättymistä. Talousarvio perustuu Liperin kunnan taloussuunnitelmaan. Tulosityksiköt laativat hyväksytyn talousarvion pohjalta omat käyttösuunnitelmansa.

Toiminnan ja talouden raportointi

Hyvinvointipalveluiden talousarvion toteutumisesta raportoidaan kuukausittain lautakunnalle ja kunnanhallitukselle kolme kertaa vuodessa (talouskatsaus I ja II sekä tilinpäätös). Tulosityksiköt raportoivat palvelualueen johtajalle yksiköidensä taloudessa tapahtuvista muutoksista välittömästi. Hyvinvointipalveluiden johtoryhmä seuraa tulosalueiden ja koko palvelualueen talouden kehitystä vähintään kuukausittain.

Toiminnallisten tavoitteiden arviointi

Toiminnallisia tavoitteita ja niiden toteutumista seurataan hyvinvointipalveluiden johtoryhmässä ja niistä raportoidaan talouskatsausten yhteydessä lautakunnalle. Tulosityksiköiden esihenkilöt vastaavat tavoitteiden suuntaisesta toiminnasta ja kehittämisestä ja johtoryhmä koko toimialan linjausten mukaisesta toiminnasta. Johtoryhmä käsittelee asiantuntijatyöryhmänä palvelualueen linjauksia monialaisesti sekä vastaa linjausten täytäntöönpanon suunnittelusta ja aikatauluttamisesta sekä arvioinnista.

Riskienhallinta

Tavoitteiden toteutumista arvioidaan osana sisäistä valvontaa mm. raportoinnin ja itsearvioinnin yhteydessä. Palvelualueen johtaja vastaa riskienhallinnan toimeenpanosta ja hänelle raportoidaan sen toteutumisesta. Tulosityksikön esihenkilö vastaa siitä, että yksikön operatiivisten tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit tunnistetaan ja arvioidaan.

Turvallisuuteen liittyvän riskienhallinnan apuvälineenä käytetään WPro- riskienarviointia. Tunnistetut riskit arvioidaan suhteessa niiden vaikutuksiin ja todennäköisyyteen. Merkittävimpien riskien osalta määritetään toimenpiteet niiden hallitsemiseksi sekä kunkin riskin osalta henkilö, joka on vastuussa toimenpiteiden toteutumisesta. Arviointi, toimenpiteet ja vastuut dokumentoidaan yhdenmukaisella tavalla WPro-järjestelmään.

Riskien hallinnan kannalta on tärkeää, että sijaisuuskäytänteet on selkeästi sovittu kaikkien esihenkilöiden ja kriittisissä tehtävissä toimivien osalta.

Turvallisuus

Palvelualueen turvallisuutta arvioitaessa ja huomioitava eri turvallisuuden osa-alueet, fyysinen ja sosiaalinen turvallisuus sekä tietoturvallisuus. Kaikissa palvelualueen toimipaikoissa on ajantasaiset, sähköiset turvallisuus- ja pelastautumissuunnitelmat pelsu-järjestelmässä. Riittävä määrä henkilöstöstä on ensiapukoulutettuja ja tilojen ja välineiden turvallisuutta seurataan. Palvelualueen valmiussuunnittelu pohjautuu koko kunnan valmiusohjeistuksiin. Henkilöstölle tarjotaan vuosittain Avekki-koulutusta, sekä kertaus- että peruskoulutusta. Avekki on koulutus väkivallan ehkäisyyn ja hallinnataan.

Sosiaalisen turvallisuuden toteutumisesta huolehditaan pitämällä huolta henkilöstö työhyvinvoinnista ja puuttamalla epäasialliseen käyttäytymiseen tai häirintään. Kaikissa toimipaikoissa tulee noudattaa turvallisemman tilan periaatteita.

Tietoturvallisuuteen liittyvä koulutus varmistetaan osana perehdytystä ja uusitaan kolmen vuoden välein. Turvallisuus ja tietoturvapoikkeamista raportoidaan. Turvallisuusosaaminen varmistetaan riittävällä henkilöstön koulutuksella sekä perehdytyksellä.

Sisäisen valvonnan suunnitelma vuodelle 2025 koko palvelualueella

- henkilöstösuunnitelman noudattaminen
- matkalaskujen ja ajopäiväkirjojen oikeellisuus
- uuden vakuutusopimuskauden alkaessa kaikkien vakuutustapahtumien seuranta kahden kuukauden ajalta.

Hyvinvointipalveluiden toiminta-ajatus

Hyvinvointipalvelujen tehtävänä on kaiken ikäisten kuntalaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen. Hyvinvointipalvelut järjestävät varhaiskasvatusta, esiopetusta, perusopetusta vuosiluokille 1–9, perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa, vaativan erityisen tuen perusopetusta esiopetuksesta yhdeksänteen luokkaan sekä eri-ikäisille kuntalaisille suunnattuja opinto- ja vapaa-aikapalveluja. Hyvinvointipalveluiden henkilöstö toimii aktiivisesti erilaisissa verkostoissa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä. Hyvinvointityömme arvoja ovat yhteisöllisyys, välittäminen ja yhdessä tekeminen.

Hyvinvointipalveluiden toiminnan järjestämistä ohjaa lainsäädännön lisäksi kuntastrategia ja laaja hyvinvointikertomus. Näihin pohjautuen valmistetaan hyvinvointipalveluiden talousarvio, käyttösuunnitelma sekä muut toimintaa ohjaavat suunnitelmat, toimintaohjeet ja ohjelmat.

Palvelujen laatua ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutuksessa palvelunkäyttäjien, henkilöstön, järjestöjen ja yhdistysten, muiden kunnan palvelualueiden, hyvinvointialueen, seurakuntien sekä elinkeinoelämän kanssa. Henkilöstön tarpeen mukainen täydennyskoulutus sekä toiminnan laadunarviointi tukevat kehittämistyötä.

Hyvinvointipalveluiden taloussuunnitelmakauden 2025–2027 toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Kunnassa on selkeä kriisityön kokonaisuus.	Kriisiryhmän koulutukset aloitetaan, tavoite 2 koulutusta. Kuntaan laaditaan tehostetun nuorisotyön suunnitelma. Kriisiryhmän toimintaohjeet on kirjattu ja toiminta aloitettu.	
Hyvinvointipalveluiden toiminta on strategista ja suunniteltua. Tehdyt suunnitelmat muodostavat selkeän kokonaisuuden.	Kunnan laaja hyvinvointisuunnitelma laaditaan valtuustokausittain ja arvioidaan vuosittain. Vapaa-aikapalveluilla on strategiset ohjaavat suunnitelmat kaikilla toiminnan osa-alueilla. Kunnassa on turvallisuussuunnitelma.	

	Oppisen ja kasvun tuen käsikirja on päivitetty vastaamaan lakiuudistuksia.	
Saadaan kunnalle Unicefin lapsiystävällinen kunta -tunnustus.	Lapsiystävällinen kunta tunnustusta on haettu. Kunta jatkaa tunnustuksen hakemisen jälkeen toimintoja suunnitelman mukaisesti.	
Ikäystävällisyys näkyy palveluissa ja päätöksen teossa.	Ikäystävällisyyden ohjelman toimenpiteet kirjataan laajaan hyvinvointisuunnitelmaan. Liperin kunta hakee mukaan WHO:n Ikäystävällinen kunta -verkostoon.	
Viinijärven koulukeskus valmistuu lisäämään alueen pito- ja vetovoimaa.	Toteutetaan Viinijärven koulukeskuksen toteutussuunnitelma ja rakentaminen.	
Hyvinvointipalveluiden toiminta tukee kunnan talouden tasapainottamista.	Palvelualueella edetään valtuuston linjaamien päiväkot- ja kouluverkostojen muutoksessa. Palvelut järjestetään kustannustehokkaasti.	
Henkilöstö on ammattitaitoista.	Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan pedagogista osaamista kelpoisella henkilöstöllä. Varhaiskasvatuksen Lean-prosessia laajennetaan palvelualueiden yhteistyöhön. Osaamisen ylläpitämistä ja jakamista työyhteisöissä tehostetaan mm. mentoroinnilla ja tutoroinnilla. Esihenkilöiden kvtes- ja ovtes osaamista vahvistetaan koulutuksella. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen perehdytyspaketti päivitetään.	
Hyvinvointipalveluissa työyhteisöt ovat yhteisöllisiä ja työntekijöiden työhyvinvointi on hyvällä tasolla.	Seurataan henkilöstön työhyvinvoinnin kehittymistä työhyvinvointikyselyn myötä. Tulosten perusteella tehdään toimintasuunnitelmat jokaisessa yksikössä.	

Hyvinvointipalveluiden toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025

Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Hyvinvoinnin hallinto		
Liperin kunta on lapsiystävällinen kunta.	Haetaan lapsiystävällinen kunta-tunnustusta	
Palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti.	Esioppilaiden kuljetuksen järjestämisestä laaditaan tarkennetut ohjeet. Sähköisen asioinnin prosesseja edistetään.	
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on suunnitelmallista.	Uusi hyvinvointisuunnitelma hyväksytään ja otetaan käyttöön. Hyvinvointipedagogien määrärahat siirretään osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kustannuspaikkaa ja heidän työnsä vaikuttavuutta kuntatasoisesti vahvistetaan.	
Perusopetus		
Perusopetus järjestetään kustannustehokkaasti.	Valmistaudutaan kolmen taajamakoulun malliin. Siirretään Salokylän koululla opetus kokonaisuudessa päärakennukseen. Henkilöstömäärä suhteutetaan vähenevään oppilasmäärään. Koulutettujen Nepsy-valmentajien toimintaa koordinoidaan ja sen vaikuttavuutta seurataan.	
Oppilaiden tuen järjestäminen muuttuu lakiuudistuksen mukaiseksi.	Oppilaiden tuen tasot määritellään uudelleen ja tehdään tarvittavat päätökset. Opetussuunnitelman, Tuen käsikirja ja lukuvuosisuunnitelma päivitetään vastaamaan uutta lakia.	
Oppilaiden perusvalmiudet ovat hyvällä tasolla.	Valmistavan opetuksen opetussuunnitelma päivitetään ja toiminta vakiinnutetaan. Äidinkielen ja matematiikan tuntimäärää lisätään luokille 1–	

	6 valtakunnallisen määräyksen mukaisesti. Kouluilla tehdään toimenpiteitä kouluhyvinvoinnin lisäämiseksi. Toimenpiteet luku- ja kirjoitustaidon parantamiseksi jatkuvat. Lukutaidon testauksessa otetaan käyttöön sähköinen Allu-testistö.	
Varhaiskasvatus		
Varhaiskasvatuksen laadun kehittämistä jatketaan.	Laaditaan kuntavasun mukaiset yksikkökohtaiset toimintasuunnitelmat kaikkiin yksiköihin sekä perhepäivähoitoon.	
Työyhteisöjen hyvinvoinnin lisääminen	Koko varhaiskasvatuksen henkilöstölle järjestetään yhteisesti työhyvinvointia tukeva sekä koulutuksellisen osuuden sisältävä päivä	
Varhaiskasvatus järjestetään kustannustehokkaasti.	Ryhmärakenteiden tarkastelua jatketaan resurssien oikein kohdentamiseksi ja samalla varhaiskasvatuspaikkojen käyttö- ja täyttöastetta tarkastellaan säännöllisesti.	
Opinto ja vapaa-aika		
Liikkumisohjelma ja liikunnan olosuhdeohjelma ohjaavat kunnan liikuntapalvelujen toimintaa.	Liperin ikiliikkujat -hankkeen vertaisohjattujen liikuntaryhmien sekä ulkoiluystävällisyyden toimintamallien vakiinnuttaminen Liikettä koulupäivään - hankkeessa toimintamallien luominen koululaisten liikkumisen lisäämiseksi.	
Nuoriso-ohjelma ohjaa nuorisopalvelujen toimintaa.	Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston kehittäminen 9-pykälä -hankkeen mukaisin toimin, tehostetun nuorisotyön suunnitelman laatiminen. Nuodon eli nuorisotyön dokumentointijärjestelmän käyttöön ottaminen.	

Kulttuuriohjelma valmistuu vuoden 2025 aikana.	Kulttuuriohjelman laatiminen suunnitelman mukaisesti.	
Järjestöyhteistyön vahvistaminen	Kunta-järjestöyhteistyön asiakirjan käyttöön ottaminen. Tapahtumanjärjestäjän oppaan muokkaaminen Liperiin sopivaksi, seuraverkoston toiminnan vakiinnuttaminen.	

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Toteuma
Ulkopuolinen hankerahoitus	737 995 €	509 089	312 172	
Oppilasmäärä 20.9. 1.–9. lk (sis. valmistava opetus)	1 369	1 369	1362	
Esioppilaiden määrä 20.9 (sis. Honkalammen esioppilaat)	123 + 4	127 + 4	123	
Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä 31.12. (sis. täydentävä varhaiskasvatus)	536	540	530	
Kotikuntakorvauslasten määrä e-9	134	131	134	
Kuljetusoppilaiden määrä e-9	593	593	556	
Perusopetus koulutoiminnan hinta/oppilas	9 589,70 €	9 864 €	9 736 €	
Vapaa-aikapalvelut euroa/asukas/vuosi (oma toiminta) *	125,14 €	125,38 €	127,00 €	
Kansalaisopiston nettomenot €/as	11,82 €	13,56 €	12,82 €	
Musiikkiopiston nettomenot €/as	8,23 €	9,46 €	9,51 €	
Seutukirjaston nettomenot €/as	50,97 €	51,68 €	51,90 €	

* ei sisällä kansalaisopisto, seutukirjaston eikä musiikkiopiston maksuosuuksia

Hyvinvointipalveluiden tuloarviot ja määrärahat, sisäiset ja ulkoiset erät

1000 euroa	TP 2023	TA 2024M	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Hyvinvoinnin hallinto						
Tulot	742	510	347	-31,9	353	362
Menot	-1 089	-903	-949	5,1	-976	-1 000
Toimintakate	-348	-392	-602	53,3	-623	-638
Perusopetus						
Tulot	1 515	1 250	1 740	39,1	1 764	1 808
Menot	-17 652	-18 146	-18 600	2,5	-19 060	-19 537
Toimintakate	-16 137	-16 896	-16 860	-0,2	-17 296	-17 729
Valtionosuudet	618	895	1 025	14,5	991	1 016
Vuosikate	-15 519	-16 001	-15 835	-1,0	-16 305	-16 713
Varhaiskasvatus						
Tulot	364	361	339	-6,3	287	294
Menot	-9 012	-9 011	-8 866	-1,6	-9 150	-9 379
Toimintakate	-8 648	-8 650	-8 527	-1,4	-8 863	-9 085
Opinto ja vapaa-aika						
Tulot	106	86	89	4,0	88	90
Menot	-2 453	-2 479	-2 498	0,8	-2 560	-2 624
Toimintakate	-2 347	-2 393	-2 409	0,6	-2 472	-2 534
HYVINVOINTIPALVELUT YHTEENSÄ						
Tulot	2 728	2 208	2 515	13,9	2 492	2 554
Menot	-30 208	-30 539	-30 912	1,2	-31 746	-32 540
Toimintakate	-27 480	-28 331	-28 397	0,2	-29 254	-29 986
Valtionosuudet	618	895	1 025	14,5	991	1 016
Vuosikate	-26 863	-27 436	-27 372	-0,2	-28 263	-28 970

Perusopetus

Tulosityksiköt:

4265 Honkalammen koulu

Vastuhenkilö: koulun rehtori

4270 Ylämyllyn koulu

Vastuhenkilö: koulun rehtori

4260 Liperin koulu

4280 Viinijärven koulu

4285 Kyläkoulut

4290 Muut perusopetus

Vastuhenkilö: hyvinvointijohtaja

Perusopetuksen tulosalue tuottaa perusopetuksen palveluja luokille 1–9, vaativan erityisen tuen esiopetusta ja perusopetusta Honkalammen Elmeri-koulussa, aamutoimintaa Ylämyllyn ja Honkalammen kouluissa. Iltapäivätoimintaa tarjotaan kaikissa kouluissa, mutta ryhmän perustamisen alaraja on 6 lasta. Kunnassamme on kuusi perusopetuksen koulua, joista neljä on alakouluja, yhdessä on alakoulun lisäksi kunnan yhteinen yläkoulu sekä Honkalammen Elmeri koulu, jossa oppilaita esiopetuksesta 9. luokkaan. Opetus perustuu positiiviseen pedagogiikkaan ja oppilaan osallisuuteen ja aktiiviseen rooliin.

Vuoden 2025 aikana aloitetaan Viinijärven koulun rakentaminen sekä valmistellaan siirtymistä kolmen taajamakoulun malliin kouluverkkoselvityksen mukaisesti. Mattisenlahden koulun lakkauttaminen valmistellaan alkuvuodesta päätöksen tekoa varten.

Talouden tasapainottamisen toimenä perusopetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota opetukseen käytettäviin henkilöstöresursseihin.

Vuoden aikana valmistellaan suurta oppimisen tuen lakimuutosta, joka tulee voimaan 1.8.2025. Muutoksessa tuen kolmiportaisuus poistuu.

Tavoitteita ja toimintaa kuvaavat tunnusluvut	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA2025
Vakituisten koulunkäynnin ohjaajien määrä 31.12.	46	48	47	52
Määräaikaisten koulunkäynnin ohjaajien määrä 31.12.	14	12	15	10
Määräaikaisten opettajien määrä 31.12.	11	13	27	10
Vakituisten opettajien määrä 31.12.	105	106	91	107
erityisen tuen oppilaat % 20.9	8,3 %	10,4 %	10,9 %	12,37 %

	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2024M	TA2025
Liperin koulu					
Tuotot	3 813	15 155	10 800	10 800	1 500
Kulut	-1 577 129	-1 356 905	-1 439 862	-1 454 862	-1 514 472
Toimintakate	-1 573 316	-1 341 751	-1 429 062	-1 444 062	-1 512 972
Ylämyllyn koulu, alakoulu					
Tuotot	13 317	68 862	30 000	30 000	66 000
Kulut	-4 098 581	-4 425 843	-4 375 560	-4 395 560	-4 588 609
Toimintakate	-4 085 264	-4 356 981	-4 345 560	-4 365 560	-4 522 609
Patteriston yksikkö					
Tuotot	454	4 014	0	0	5 000
Kulut	-4 488 238	-4 812 642	-4 939 517	-4 919 517	-5 007 666
Toimintakate	-4 487 784	-4 723 422	-4 939 517	-4 919 517	-5 002 666
Viinijärven koulu					
Tuotot	251	974	0	0	0
Kulut	-1 357 060	-1 699 893	-1 818 014	-1 818 014	-1 289 941
Toimintakate	-1 356 809	-1 698 919	-1 818 014	-1 818 014	-1 289 941
Mattisenlahden koulu					
Tuotot	84	394	0	0	0
Kulut	-413 025	-431 992	-467 502	-467 502	-450 790
Toimintakate	-412 942	-431 598	-467 502	-467 502	-450 790
Salokylän koulu					
Tuotot	84	468	0	0	0
Kulut	-452 149	-492 312	-504 791	-504 791	481 773
Toimintakate	-452 064	-491 845	-504 791	-504 791	-481 773
Honkalammen koulu					
Tuotot	421 198	1 248 585	1 223 386	1 013 386	1 316 166
Kulut	-770 363	-1 865 272	-1 868 386	-1 908 386	-2 341 203
Toimintakate	-349 165	-616 688	-645 000	-895 000	-1 025 037
Valtionosuudet	349 165	618 084	645 000	895 000	1 025 037
Vuosikate	0	1 396	0	0	0
Muu perusopetus					
Tuotot	130 064	176 942	188 163	196 163	351 040
Kulut	-2 557 600	-2 567 613	-2 627 744	-2 677 744	-2 925 151
Toimintakate	-2 427 536	-2 390 671	-2 439 581	-2 481 581	-2 574 111

Liperin koulu

Tavoite	Toimenpide	Seuranta
Työrauhan ja kouluviihtyvyyden parantaminen. Jokaisella oppilaalla ja opetushenkilökunnan jäsenellä on oikeus turvalliseen opiskelu- ja työympäristöön.	Koulun työrauha on yhteydessä oppilaiden oppimistuloksiin ja kouluviihtyvyyteen. Työrauha rakennetaan kohtelemalla kaikkia kouluyhteisön jäseniä inhimillisesti ja arvostavasti. Jokainen luokka laatii omat säännöt luokan työrauhan ylläpitämiseksi. Oppilaat ja opetushenkilöstö huolehtivat osaltaan siitä, että koulussa on viihtyisää ja turvallista käyttäytymällä toiset huomioiden.	
Lukutaidon kehittäminen	Kirjastoautossa käydään joka toinen viikko. Jokainen luokka vierailee kerran vuodessa Liperin kirjastossa. Kannustetaan oppilaita lukemaan erilaisin tavoin (esim. lukudiplomi, lukuvälkät, kirjavinkkaukset).	
Turvallinen kouluarki. Koulun arjessa jokaisella on turvallista olla.	Kaikki puuttuvat epäasialliseen käytökseen. Kiusaamista ei sallita. Kaikki pitävät kiinni sovituista aikatauluista ja pelisäännöistä. Jokainen henkilökunnan jäsen lukee läpi pelastussuunnitelman vuosittain. Poistumista ja sisään suojautumista harjoitellaan säännöllisesti. WPro:n riskiarvioinnin päivittäminen.	

Ylämyllyn koulu

Tavoite	Toimenpide	Seuranta
Oppimisen ja opiskelutaitojen edistäminen sekä luku- ja kirjoitustaidon kehittymisen tukeminen	Jatketaan kirjastoyhteistyöryhmän työtä.	

	Toteutetaan koko koulun lukutunnit Suoritetaan lukudiplomit Toteutetaan sähköiset alakoulun lukutestit (Allu)	
Edistetään digitaalisuutta ja sen tarkoituksenmukaista käyttöä	Tehdään tekoälyä tutuksi opettajille koulutuksilla Digituror-tuokioiden säännölliset toteutukset jatkuvat (määrä) Modernisoidaan alakoulun digitaalista oppimisympäristöä uusilla laitehankinnoilla.	
Tuen uudistuksen toimeenpano	Toteutetaan opettajien täydennyskoulutusta aiheesta	
Opiskeluhuollon ja sitä tukevien toimintojen kehittäminen	Jatketaan Y-crew-toimintaa Toteutetaan fiksusti kouluun - työpaja alakoululla Alueen opiskeluhoitotyön tavoitteiden toteuttaminen yhteisöllisessä opiskeluhollossa sekä toiminnallisessa perhepäivässä	
Koulun toimintaohjeen päivittäminen	Päivitetään koulun toimintaohjetta muuttavan lainsäädännön ja kunnan järjestyssääntöjen päivityksen suuntaisesti.	

Viinijärven koulu

Tavoite	Toimenpide	Seuranta
Turvallinen kouluarki	Laaditaan toimenpiteet, joilla muuttuvassa kouluympäristössä voidaan taata fyysinen turvallisuus (koulun rakennustyö alkaa) Kiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi toteutetaan säännölliset teematunnit -WPRO:n riskienarvioinnin päivitetään ja tuodaan osaksi arkea.	

Liikunta osana kouluarkea	-Sisäliikunta mahdollistetaan siirtokoulutoiminnan aikana -Luokkakohtaiset toiminnallisen oppimisen välinelaatikot päivitetään ja täydennetään.	
Osallisuus	-Oppilaskunnan hallituksen järjestämät tapahtumat ja teemapäivät (määrä) - opettajat tuovat luokan toimintaan osallistavia työskentelymenetelmiä -Välkkäritoimintaa jatketaan, toteutuneet välkkärivälitunnit -kummioppilastoimintaa lisätään,(yhteistyötapahtumien määrä)	

Mattisenlahden koulu

Tavoite	Toimenpide	Seuranta
Työrauhan ja kouluviihtyvyyden parantaminen	Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetus jatkuu 4.–6. -luokilla. Oppilaskunta järjestää tapahtumia ja teemapäiviä, joihin koko koulu osallistuu (tapahtumien määrä).	
Lukutaidon kehittäminen	Säännölliset lukutunnit ja kirjallisuusdiplomien suorittamiset jatkuvat. Allu otetaan käyttöön.	
Turvallinen kouluarki	Pelastussuunnitelma ja w-pron päivitys on kaikilla tiedossa. Kiusaamisen ehkäisy KiVa-koulun malliin (toteutuneet toimet).	

Salokylän koulu

Tavoite	Toimenpide	Seuranta
Laadukas perusopetus kaikille	Tuen tarpeen varhainen havainnointi ja ohjaaminen tarvittaessa kutakin oppilasta tukevien tutkimusten piirin.	
Digilaitteiston päivitys vastaamaan oppilasmäärää	Hankitaan koululle laitteita, jotta kaikki oppilaat pääsevät työskentelemään samanaikaisesti digitaalisten oppimateriaalien parissa.	

Luku- ja kirjoitustaitojen vahvistaminen	Kannustetaan kirjastoyhteistyön kautta oppilaita lukemaan tasolleen sopivaan kirjallisuutta. Säännölliset lukutunnit ja lukuvihko jokaisen oppilaan käytössä. Allu-testit toteutetaan sovitusti.	
--	---	--

Honkalammen koulu

Tavoite	Toimenpide	Seuranta
Turvallinen kouluarki Koulun arjessa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että jokaisella on turvallista olla.	Kiusaamista ei sallita ja siihen puututaan välittömästi. Jokainen henkilökunnan jäsen lukee läpi pelastussuunnitelman vuosittain. Poistumista ja sisään suojautumista harjoitellaan säännöllisesti (toteutuneet harjoitukset) WPro-ilmoituksia tehdessä pohditaan huolellisesti haastavien tilanteiden ennaltaehkäisyä ja akuuteissa tilanteissa toimivia toimintamalleja (tehdyt ilmoitukset kpl)	
Tuen uudistuksen toimeenpano	Toteutetaan opettajien täydennyskoulutusta aiheesta. Perehdytetään koko henkilöstöä toiminta-alueittaisen opetussuunnitelman uudistuviin perusteisiin.	
Opiskeluhuollon ja sitä tukevien toimintojen kehittäminen.	Alueen opiskeluhooltotyön tavoitteiden toteuttaminen yhteisöllisessä opiskeluhuollossa sekä toiminnallisessa perhepäivässä.	

Varhaiskasvatus

Tulosityksiköt:

4410 Varhaiskasvatuksen yhteiset

4420 Perhepäivähoito

4430 Päiväkodit

4440 Muu varhaiskasvatus

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatuksen johtaja

Liperissä kunnallista varhaiskasvatusta järjestetään kuudessa eri päiväkodissa. Taikametsän, Lautasuon, Paloaukean ja Puolivälin päiväkodit sijaitsevat Ylämyllyllä. Puolivälin päiväkodissa järjestetään keskitetysti koko kunnan vuorohoito. Lisäksi meillä toimii Liperin päiväkotit Liperin kirkonkylällä ja Viinijärven päiväkotit Viinijärvellä. Tällä hetkellä seitsemän vakituista perhepäivähoitajaa työskentelee omissa kodeissaan, joista kuusi toimii Ylämyllyllä ja yksi työskentelee Käsämässä.

Esiopetusryhmiä on yhteensä kymmenen. Esiopetusta järjestetään jokaisessa päiväkodissa, mutta Liperin kirkonkylällä esiopetus tapahtuu koulun tiloissa, hallinnollisesti kuitenkin osana Liperin päiväkotia. Täydentävää varhaiskasvatusta toteutetaan myös kaikissa esiopetusryhmissä.

Varhaiskasvatuksessa tuen asioista vastaa neljä varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Lisäksi kahden hyvinvointipedagogin työskentelyn painopiste varhaiskasvatuksessa kohdistetaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta ennalta ehkäisevään työhön.

Varhaiskasvatuksen palvelusuunnittelun avulla luodaan mahdollisimman hyvä aloitus lapsille ja perheille varhaiskasvatuksessa. Sen avulla mahdollistetaan varhaiskasvatuspaikkojen täyttäminen suunnitellusti sekä lasten tarpeet että perheiden toiveet mahdollisuuksien mukaan huomioon ottaen.

Varhaiskasvatustilanne edellyttää säännöllisesti arvioimaan tuotetun palvelun laatua. Liperin varhaiskasvatuksessa käytetään laadunarviointiin sähköistä arviointijärjestelmää, joka tunnetaan nimellä Valssi. Varhaiskasvatuksen laaturyhmä kokoontuu säännöllisesti ja se ohjaa varhaiskasvatuksen laadun arviointia sekä toiminnan kehittämistä.

MiniVerso sovittelumallia vahvistetaan varhaiskasvatuksen kaikissa ryhmissä. Varhaiskasvatuksen toimintaa kehitetään päiväkodeissa myös Lean-menetelmän avulla. Uuden vasun sisältöä tarkastellaan suhteessa toimintaamme sekä vahvistetaan varhaiskasvatuksen opettajuutta.

Varhaiskasvatusselvityksen valmistuttua aloitetaan siihen kirjattujen toimenpiteiden valmistelu.

	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2024M	TA 2025
Varhaiskasvatuk- sen yhteiset					
Kulut	-857 250	-809 841	-1 008 560	-958 560	801 753
Perhepäivähoito					
Tuotot	42 966	23 346	25 000	-25 000	28 800
Kulut	-679 606	-376 478	-354 676	-354 676	-354 186
Toimintakate	-636 640	-353 132	-329 676	-329 676	-325 386
Liperin päiväkot					
Tuotot	34 132	55 462	48 700	48 700	44 000
Kulut	-310 095	-506 540	-794 239	-814 239	-832 496
Toimintakate	-275 963	-451 078	-745 539	-765 539	-788 496
Paloaukean päiväkot					
Tuotot	112 660	67 826	85 300	85 300	65 000
Kulut	-874 847	-1 011 905	-1 037 894	-1 037 894	-1 045 434
Toimintakate	-762 187	-944 080	-952 594	-952 594	-980 434
Puolivälin päiväkot					
Tuotot	37 231	28 682	30 912	30 912	23 400
Kulut	-1 173 766	-1 190 585	-1 071 830	-1 106 830	-1 092 116
Toimintakate	-1 136 536	-1 161 903	-1 040 918	-1 075 918	-1 065 716
Viinijärven päiväkot					
Tuotot	82 506	52 351	46 680	46 680	39 000
Kulut	-528 036	-698 119	-735 607	-735 607	-736 300
Toimintakate	-445 529	-645 768	-688 927	-688 927	-697 300
Lautasuon päiväkot					
Tuotot	96 087	54 754	45 000	45 000	67 000
Kulut	-850 114	-1 304 490	-1 411 155	-1 356 155	-1 468 426
Toimintakate	-754 027	-1 249 736	-1 366 155	-1 311 155	-1 401 426
Taikametsän päiväkot					
Tuotot	92 199	75 456	72 000	72 000	67 300
Kulut	-1 569 567	-1 615 062	-1 765 733	-1 765 733	-1 766 985
Toimintakate	-1 477 368	-1 539 606	-1 693 733	-1 693 733	-1 699 685
Muu esiopetus					
Tuotot			7 600	7 600	4 000
Kulut			-201 907	-201 907	-93 175
Toimintakate			-194 307	-194 307	-89 175
Kotihoidon tuki					
Kulut	-646 485	-645 750	-629 225	-679 225	-674 961

Tavoite	Toimenpide	Seuranta
Vahvistetaan kunnallisen vasun tuntemusta sekä henkilöstön pedagogista osaamista.	Pedagogiset kahvilat käynnistetään varhaiskasvatuksessa vuoden 2025 aikana 1–3 kertaa.	
Lisätään sensitiivistä vuorovaikutusta lapsiryhmissä	Tehdään Valssi-arviointi ja valitaan sen perusteella vuorovaikutukseen liittyvät kehittämiskohteet yksiköittäin.	
Lisätään Lapset puheeksi menetelmän käyttöä	Koulutetaan uusia menetelmän osaajia 1–4 henkilöä.	
Tehdään Lautasuon päiväkodin pihasuunnitelma	Kootaan päiväkodinpihan suunnittelutyöryhmä ja valmistellaan toteutus.	
Vahvistetaan henkilöstön yhteisöllisyyttä.	Järjestetään koko varhaiskasvatushenkilöstön yhteinen tyhyypäivä.	
Hyödynnetään varhaiskasvatuksen sosionomien, osaamista erityisesti neuvolan kanssa tehtävässä yhteistyössä.	Laaditaan neuvolayhteistyönsuunnitelma vakan sosionomeille.	

Opinto- ja vapaa-aikapalvelut

Tulosityksikkö

4610 Opinto ja vapaa-aika

Vastuhenkilö: vapaa-aikapäälikkö

Opinto- ja vapaa-aikapalvelut tuottavat kuntalaisille liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopalveluita. Liikuntapalvelut tuottavat ohjatun liikunnan palveluja, liikuntaneuvontaa, uimaopetusta ja uimavalvontaa. Nuorisopalvelut järjestävät avointa nuorisotyötä Ylämyllyllä, Liperin kirkonkylällä sekä Viinijärvellä. Nuorisopalvelut järjestävät myös etsivää nuorisotyötä, jalkautuvaa nuorisotyötä, koulunuorisotyötä ja harrastamisen Suomen mallin kerhotoimintaa. Kulttuuripalvelut järjestävät kulttuuritapahtumia yhteistyössä eri tahojen kanssa toimintojen ensisijaisten kohderyhmien ollessa lapset, nuoret sekä ikäihmiset. Yllä mainittujen lisäksi vapaa-aikapalvelut järjestävät eri teemaisia kerhoja, leirejä, retkiä sekä tapahtumia ja toteuttavat osaltaan kunnan järjestöyhteistyötä. Opinto- ja vapaa-aikapalveluiden tulosityksikön alle kuuluvat Joensuun seutukirjaston, Joensuun seudun kansalaisopiston ja Keski-Karjalan musiikkiopiston Liperin alueen toiminnot.

Vuoden 2025 aikana vapaa-aikapalveluissa jatketaan ohjelmatyötä seuraaviin vaiheisiin. Liikkumishjelman ja liikunnan olosuhdeohjelman rinnalle on valmistunut nuoriso-ohjelma ohjaamaan nuorisopalvelujen toimintaa. Vuoden 2025 aikana nuoriso-ohjelman rinnalle laaditaan tehostetun nuorisotyön suunnitelma toimintamalliksi aikuisen läsnäolon ja saavutettavuuden vahvistamiseen nuoria koskevissa kriisitilanteissa ja sen jälkeisessä nuorisotyössä. Kulttuuriohjelman laatimisen ensimmäisessä vaiheessa luodaan vaihtoehtoisia skenaarioita kulttuuripalvelujen järjestämiseksi Liperissä ja varsinainen kulttuuriohjelma laaditaan päätöksenteossa hyväksytyn skenaarion pohjalta. Järjestötyön puolella vahvistetaan järjestöjen tapahtumajärjestämisaamasta muokkaamalla Pohjois-Karjalan liikunnan tuottama ja kunnille tarjoama tapahtuman järjestäjän opas Liperiin sopivaksi sekä järjestämällä ystävyystapahtuma Veljesharjulla sekä harrastemessut Patteriston yksikössä.

Liikuntapalvelujen puolella vuoden 2025 peruspalvelujen lisänä kiinnitetään erityistä huomiota ikäihmisten sekä lasten ja nuorten liikunnan lisäämiseen. Liperin ikiliikkuajat –hankkeeseen on haettu jatkoa ulkoiluystävätoiminnan sekä vertaisohjattujen liikuntaryhmien kehittämiseen ja lisäksi Liperi on valittu mukaan Voimaa Vanhuuteen -ohjelmaan. Liikettä koulupäivään -hankkeeseen haetaan jatkoa koulupäivän aikana työskentelevän ”koulu-pt:n” palkkaamiseen ja koulupäivän aikaisen liikunnan lisäämisen mallien kehittämiseen.

Nuorisopalveluissa jatketaan lakisääteisen nuorten ohjaus- ja palveluverkoston kehittämiseen tähtäävän 9-pykälä -hankkeen viimeisen hankekevään mukaisia toimia entistä toimivamman verkoston luomiseksi liperiläisten nuorten kanssa työtä tekevien tahojen kanssa. Muita keskeisiä vuoden 2025 painopisteitä ovat tehostetun nuorisotyön suunnitelman laatiminen sekä Nuodon eli nuorisotyön dokumentointijärjestelmän säännöllinen käyttöön ottaminen. Valtakunnallisesti käytössä olevan dokumentointijärjestelmän myötä on tarkoitus saada Liperissä tehtävää nuorisotyötä entistä kattavammin näkyväksi. Näiden lisäksi nuorisopalvelut ovat vahvasti mukana Unicefin lapsiystävällinen -kunta tunnustuksen hakuprosessissa sekä toimienpiteitä toteuttamassa.

Kulttuuripalveluissa jatketaan monitahoisesti kulttuuripalvelujen toteuttamista ja sitä kautta kulttuurihyvinvoinnin lisäämistä. Kulttuuriohjelman laatiminen eri vaiheineen on keskeisessä roolissa Liperin kulttuuripalvelujen tulevaisuuden suunnan määrittelyssä. Kulttuuripalvelut sekä omalta osaltaan Liperin kunnan vapaa-aikapalvelut osallistuvat Liperi 150 v. juhlavuoden tapahtumien toteuttamiseen monin eri muodoin.

	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2024M	TA 2025
Liikuntapalvelut					
Tuotot	83 481	101 549	82 940	82 490	86 360
Kulut	-990 893	-1 099 433	-1 031 722	-1 031 722	-1 019 996
Toimintakate	-907 413	-997 884	-948 782	-948 782	-933 636
Nuorisotyö					
Tuotot	995	1 402	1 000	1 000	500
Kulut	-327 985	-352 656	-406 735	-406 735	-434 360
Toimintakate	-326 990	-351 254	-405 735	-405 735	-433 860
Kulttuuripalvelut					
Tuotot	754	3 462	2 000	2 000	2 500
Kulut	-144 724	-151 501	-147 192	-147 192	-155 189
Toimintakate	-143 970	-148 039	-145 192	-145 192	-152 689
Seutukirjasto					
Toimintakate	-602 946	609 826	-618 165	-618 165	-621 193
Kansalaisopisto					
Toimintakate	-159 465	-141 441	-162 239	-162 239	-153 459
Musiikkiopisto					
Toimintakate	-93 911	-98 421	-113 147	-113 147	-113 827

Liikuntapalvelut

Tavoite	Toimenpide	Seuranta
Liperin ikiliikkuajat -hankkeen vertaisohjattujen liikuntaryhmien sekä ulkoiluystävätoiminnan toimintamallien vakiinnuttaminen.	Voima- ja tasapainokoulutuksen järjestäminen vertaisohjaajille sekä ulkoiluystäväkoulutuksen järjestäminen halukkaille.	
Voimaa Vanhuuteen -ohjelman mukaisten toimien edistäminen Liperissä.	Ohjelmaan nimetyn työryhmän osallistuminen ohjelman mukaisiin tapaamisiin ja ohjelman käynnistäminen Liperissä.	
Liikettä koulupäivään - hankkeessa toimintamallien luominen koululaisten liikkumisen lisäämiseksi.	”Koulu-pt:n” liikuntaneuvontaan ohjautumisen toimintamallien kehittäminen esimerkiksi MOVE-tulosten perusteella sekä liikkuva koulu –toimintamallien kehittäminen.	

Kulttuuripalvelut

Tavoite	Toimenpide	Seuranta
Kulttuuriohjelman laatiminen suunnitelman mukaisesti	Skenaarioiden laatiminen päätöksentekoa varten kulttuuripalvelujen järjestämiseksi tulevaisuuden Liperissä. Kulttuuriohjelman laatiminen	

Nuorisotyö

Tavoite	Toimenpide	Seuranta
Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toiminnan kehittäminen 9-pykälä -hankkeen mukaisin toimin	Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston vuosikellon laatiminen ja käyttöön ottaminen.	
NuoDon eli nuorisotyön dokumentointijärjestelmän käyttöön ottaminen	Nuorisotyön tilastojen kirjaaminen säännöllisesti NuoDo-järjestelmään nuorisotyön eri muotojen osalta.	
Tehostetun nuorisotyön suunnitelman laatiminen	Kirjallisen toimintamallin laatiminen aikuisen läsnäolon ja saavutettavuuden vahvistamiseen nuoria koskevissa kriisitilanteissa.	

Tavoitteita ja toimintaa kuvaavat tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA2025
Kulttuuritapahtumat /vuosi	112	150	223	100	150
Kulttuuritapahtumien kävijämäärä/vuosi	3 177	4 845	5 966	5 000	3 500
Uimahallin asiakaskävijämäärä	16 128	19 028	23 147	22 000	22 000
Kunnan liikuntaneuvonnan asiakasmäärä	26	21	31	25	25
Ohjattujen liikuntaryhmien kävijämäärät				3 000	2000
Kuntosali- ja vesiliikuntaopastukset				30	30
Jalkautuvassa nuorisotyössä tavoitetut nuoret					300
Etsivän nuorisotyön asiakkaat				100	100
Nuorisotilojen kävijämäärät				6 400	6 500
Koulunuorisotyössä tavoitettujen nuorten määrä				10 000	10 000

Maksuttoman kerhotoiminnan kerhoja nuorille /kpl				55	45
Loma-aikojen toimintojen kävijämäärät				600	1500
Kansalaisopiston tunnit	2 838	3 565	3 678	4 199	3 850
Musiikkiopiston oppilasmäärä/lukuvuosi	79	123*	113	122	120
Musiikkileikkikoululaiset	42	57	53	42	40
Seutukirjaston Liperin lainat lkm	224 643	247 707	259 696	220 000	250 000
- Liperi	44 009	38 813	40 570		
- Viinijärvi	44 417	47 943	48 005		
- Ylämylly	75 235	102 901	117 178		
- kirjastoauto	60 982	57 550	53 943		

Hyvinvointipalveluiden laskujen tarkastus ja hyväksyntä

Hyvinvointipalveluiden hallinto- ja toimistosihteereillä on oikeudet tiliöidä kaikkia palvelualueen laskuja. Hyvinvointijohtajalla, varhaiskasvatuksen johtajalla ja vapaa-aikapäälliköllä on oikeudet hyväksyä kaikki palvelualueen laskut.

TULOSALUEET/ KUSTANNUSPAIKAT	ASIATARKASTAJA varsinainen/ varat	HYVÄKSYJÄ varsinainen/ varat
4011–4049 Hallinto 4011 Hyvinvointilautakunta 4021 Hyvinvoinnin hallinto 4049 Hankkeet 4100 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Niemeläinen Maija, Jonna Piipponen, Arja Puoskari	Lappalainen Riitta, Korhonen Tiina, Partanen Reetta
4221–4291 Perusopetus 4221 Mattisenlahden koulu 4241 Salokylän koulu 4281 Viinijärven koulu 4261 Liperin koulu 4266 Honkalammen koulu 4271 Ylämyllyn koulu 4276 Ylämyllyn koulu, Patteriston yksikkö 4291 Muu perusopetus	Niemeläinen Maija, Jonna Piipponen, Arja Puoskari Kuronen Maija/ Laakkonen Kirsi Kuronen Maija/ Laakkonen Kirsi Kuronen Maija/ Laakkonen Kirsi Karttunen Eeva/ Laakkonen Kirsi Laakkonen Kirsi/ Kuronen Maija, Karttunen Eeva Laakkonen Kirsi/Kuronen Maija, Karttunen Eeva Karttunen Eeva/Laakkonen Kirsi, Kuronen Maija /Karttunen Eeva, Laakkonen Kirsi, Kuronen Maija	Riitta Lappalainen, Tiina Korhonen, Partanen Reetta Federley Susanna Minkkinen Jaana Ruotsalainen Katja Rissanen Sanna Mutikainen Sanna Ikonen Antti/Pasanen Pirjo Ikonen Antti/ Eronen Virpi /Ikonen Antti
4411–4473 Varhaiskasvatus 4411 Varhaiskasvatus yhteiset 4421 Perhepäivähoito 4431 Liperin päiväkoti	Jonna Piipponen, Arja Puoskari, Niemeläinen Maija, Jonna Piipponen, Arja Puoskari, Niemeläinen Maija, Partanen Sanna/Jonna Piipponen Lampinen Elli/Jonna Piipponen	Korhonen Tiina, Lappalainen Riitta, Partanen Reetta

4433 Paloaukean päiväkoti	Nissinen Jenni/Jonna Piipponen	
4434 Puolivälin päiväkoti	Hämäläinen-Korhonen, Johanna/Jonna Piipponen	
4435 Viinijärven päiväkoti	Lampinen Elli/Jonna Piipponen	
4437 Lautasuon päiväkoti	Partanen Sanna/Jonna Piipponen	
4438 Taikametsän päiväkoti	Kuivalainen Taina/Jonna Piipponen	
4441 Muu esiopetus	Jonna Piipponen/Maija Niemeläinen	
4473 Kotihoidon tuki	Jonna Piipponen/Maija Niemeläinen	
4611–4641 Opinto- ja vapaa- aika	Niemeläinen Maija, Jonna Piipponen, Arja Puoskari, Niemeläinen Maija	Partanen Reetta, Lappalainen Riitta, Korhonen Tiina
4611 Liikuntapalvelut		
4612 Nuorisotyö		
4613 Kulttuuripalvelut		
4621 Seutukirjasto		
4631 Seutuopisto		
4641 Musiikkiopistopalvelut		

Erilliset YL-koodilla merkityt varat

YL-koodi	ASIATARKASTAJA varsinainen/ varat	HYVÄKSYJÄ varsinainen/ varat
Ylösen testamenttivarat 140	Piipponen Jonna, Niemeläinen Maija, Puoskari Arja	Partanen Reetta, Riitta Lappalainen
Stipendirahasto 141	Piipponen Jonna, Niemeläinen Maija, Puoskari Arja	Riitta Lappalainen, Hämäläinen Pellervo
Karvisen testamenttivarat 143	Piipponen Jonna, Niemeläinen Maija, Puoskari Arja	Riitta Lappalainen, Korhonen Tiina
Viinijärven koulun oppilaskunta 146	Kuronen Maija, Laakkonen Kirsi, Karttunen Eeva, Niemeläinen Maija, Piipponen Jonna, Puoskari Arja	Riitta Lappalainen, Korhonen Tiina
Ylämyllyn koulun oppilaskunta 147	Karttunen Eeva, Laakkonen Kirsi, Kuronen Maija, Niemeläinen Maija, Piipponen Jonna, Puoskari Arja	Antti Ikonen, Virpi Eronen, Lappalainen Riitta
Nuorisotyö 148	Niemeläinen Maija, Piipponen Jonna, Puoskari Arja	Lappalainen Riitta, Partanen Reetta

Salokylän koulun retkirahasto 149	Kuronen Maija, Laakkonen Kirsi, Niemeläinen Maija, Piipponen Jonna, Puoskari Arja	Riitta Lappalainen, Korhonen Tiina
Ylämyllyn koulun tukioppilaat 150	Karttunen Eeva, Laakkonen Kirsi, Kuronen Maija, Niemeläinen Maija, Piipponen Jonna, Puoskari Arja	Antti Ikonen, Virpi Eronen, Lappalainen Riitta
Pusan testamenttivarat 151	Piipponen Jonna, Niemeläinen Maija, Puoskari Arja	Partanen Reetta, Riitta Lappalainen
Korhosen kp varat 152	Piipponen Jonna, Niemeläinen Maija, Puoskari Arja	Partanen Reetta, Riitta Lappalainen

Palvelualue **Tulosalue** **Tulosityksikkö** **Kustannuspaikka**

40 Hyvinvointipalvelut

400 Hyvinvoinnin hallinto

4015 Hyvinvoinnin hallinto

- 4011 Hyvinvointilautakunta
- 4021 Hyvinvoinnin hallinto
- 4049 Hyvinvoinnin hankkeet
- 4100 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

420 Perusopetus

4260 Liperin koulu

- 4261 Liperin koulu

4265 Honkalammen koulu

- 4266 Honkalammen koulu

4270 Ylämyllyn koulu

- 4271 Ylämyllyn koulu
- 4276 Patteriston yksikkö

4280 Viinijärven koulu

- 4281 Viinijärven koulu

4285 Kyläkoulut

- 4221 Mattisenlahden koulu
- 4241 Salokylän koulu

4290 Muu perusopetus

- 4291 Muu perusopetus

440 Varhaiskasvatus

4410 Varhaiskasvatuksen hallinto

- 4411 Varhaiskasvatuksen yhteiset

4420 Perhepäivähoito

- 4421 Perhepäivähoito

4430 Päiväkodit

- 4431 Liperin päiväkoti
- 4433 Paloaukean päiväkoti
- 4434 Puolivälin päiväkoti
- 4435 Viinijärven päiväkoti
- 4437 Lautasuon päiväkoti
- 4438 Taikametsän päiväkoti

4440 Muu varhaiskasvatus

- 4441 Muu esiopetus
- 4473 Kotihoidon tuki

460 Opinto ja vapaa-aika

4610 Opinto ja vapaa-aika

- 4611 Liikuntapalvelut
- 4612 Nuorisotyö
- 4613 Kulttuuripalvelut
- 4621 Seutukirjasto
- 4631 Seutuopisto
- 4641 Musiikkiopisto